

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17CoP/76/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3822203370
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Janáková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3822203370.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: Z. C., nar. XX.XX.XXXX, zastúpená Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza, dieťa rodičov: matky JUDr. D. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XXXX/XX, XXX XX Z., t.č. bytom S. XX, XXX XX C., zast. AK JUDr. Andrej Gara, so sídlom Štefánikova 14, 811 05 Bratislava, IČO: 30 850 436 a otca Ing. O. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XXXX/XX, XXX XX Z., v konaní o úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas do rozvodu manželstva, o návrhu matky maloletého dieťaťa na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Prievidza zo dňa 19. septembra 2022, č.k. 8P/39/2022-39, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie **z r u š u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie zamietol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia. V rozhodnutí konštatoval, že dňa 12.09.2022 bol súdu doručený návrh matky maloletej Z. na úpravu práv a povinností k maloletej na čas do rozvodu manželstva a nariadenie neodkladného opatrenia. V návrhu matka uviedla, že s otcom maloletej sú manželia, avšak v súčasnosti na Okresnom súde Malacky prebieha konanie o rozvod ich manželstva a úpravu práv a povinností k maloletej Z.. Navrhovateľka po tom, ako jej bolo zo strany manžela oznámené, že sa s ňou rozchádza a bola požiadaná, aby opustila spoločnú domácnosť, zbalila svoje veci a veci maloletej a odišla aj s maloletou do C.. Svoj odchod oznámila manželovi formou SMS správy. Svojho manžela ako otca dieťaťa rešpektuje a umožňuje mu styk s maloletou. Nakoľko k dohode medzi rodičmi nedošlo, požadovala navrhovateľka upraviť rodičovské práva na čas do rozvodu manželstva. Uviedla, že otec dieťaťa inicioval odchod navrhovateľky s maloletou a následne voči tomuto odchodu nemal námietky, preto podľa navrhovateľky došlo medzi rodičmi ku konkludentnej dohode o zmene bydliska mal. Z.. V návrhu vo veci samej aj v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia navrhovateľka žiadala, aby maloletá bola zverená do jej osobnej starostlivosti a zároveň žiadala uloženie povinnosti otcovi prispievať na výživu maloletej sumou 350 eur mesačne k rukám matky.

2. Súd prvej inštancie úradnou činnosťou zistil, že dňa 14.09.2022 Okresný súd Malacky vydal uznesenie č.k. 8P/188/2022-20, ktorým maloletú Sáru dočasne, na čas do právoplatného skončenia konania o rozvod manželstva, vedeného na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 8P/147/2022, zveril do striedavej osobnej starostlivosti rodičov tak, že v starostlivosti otca bude maloletá od nedele párneho kalendárneho týždňa od 17.00 hod. do nedele nasledujúceho nepárneho kalendárneho týždňa do 17.00 hod. a v starostlivosti matky bude od nedele nepárneho kalendárneho týždňa od 17.00 hod. do nedele nasledujúceho párneho kalendárneho týždňa do 17.00 hod., s tým, že rodič, ktorého starostlivosť o maloletú začína, prevezme maloletú do starostlivosti v mieste bydliska toho rodiča, ktorého starostlivosť končí. Počas trvania striedavej osobnej starostlivosti o maloletú Z. sa výživné pre maloletú Z. neurčilo.

3. Súd citoval ust. § 2 CMP, § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, § 326 ods. 1, 2, § 328 ods. 1, § 367 ods. 1 - 3, § 329 ods. 1 CSP, § 36 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 3 Zákona o rodine a § 366 CMP a dospel k záveru, že návrhu matky nie je možné vyhovieť. Konštatoval, že v danom prípade nie sú splnené podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia, nakoľko v súčasnosti nie je daná nevyhnutnosť úpravy pomerov. Súd mal za osvedčené, že matka s maloletou opustila spoločnú domácnosť manželov a odsťahovala sa do C.. Spornou zostáva skutočnosť, či sa tak udialo na základe súhlasu otca maloletej (nakoľko tu sa tvrdenia rodičov rozchádzajú). Súd mal však za osvedčené, že rodičia spolu komunikujú, či telefonicky alebo mailom, podľa vyjadrenia otca sa mala matka dňa 18.09.2022 dostaviť do ich spoločnej domácnosti v Z., aby sa dohodli na starostlivosti o maloletú. Zo súdneho spisu je ďalej zrejmé, že doposiaľ sa rodičia na starostlivosti o maloletú dohodli, matka zrejme otcovi nebránila v styku s maloletou, keďže aj v čase šetrenia pomerov kolíznym opatrovníkom bola maloletá Z. u otca. Z uvedeného je zrejmé, že v súčasnosti neexistuje nevyhnutná faktická úprava pomerov. Súd navyš dotazom na Okresný súd Malacky zistil, že právna úprava pomerov medzi rodičmi bola vyriešená na základe návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, a to uznesením Okresného súdu Malacky č.k. 8P/188/2022-20 zo dňa 14.09.2022, ktorým bola maloletá zverená do striedavej starostlivosti rodičov. Otázka starostlivosti o maloletú je tak po faktickej, ako aj právnej stránke v súčasnosti vyriešená. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Na záver uviedol, že po nadobudnutí právoplatnosti vydaného uznesenia bude návrh matky na úpravu práv a povinností k maloletej na čas do rozvodu postúpený na miestne príslušný súd.

4. Proti uzneseniu podala v zákonnej lehote odvolanie matka maloletej prostredníctvom právneho zástupcu, ktorá žiadala, aby odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že jej návrhu vyhovie. V odvolaní zopakovala, že na Okresnom súde Malacky sa na základe jej návrhu zo dňa 14.06.2022 vedie konanie o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej na čas po rozvode manželstva pod sp. zn. 8P/147/2020, ktoré nie je doposiaľ právoplatne skončené. Návrhom doručeným Okresnému súde Malacky dňa 24.08.2022 sa otec na čas do rozvodu manželstva domáhal nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by súd zveril maloletú Z. do jeho starostlivosti, alternatívne, aby súd zveril maloletú Z. do striedavej osobnej starostlivosti rodičov v týždňových intervaloch. Konanie na Okresnom súde Malacky je vedené pod sp. zn. 8P/188/2022. Uznesením zo dňa 14.09.2022, č. k. 8P/188/2022-20 Okresný súd Malacky zveril maloletú do osobnej striedavej starostlivosti oboch rodičov a zároveň rozhodol, že výživné na maloletú neurčuje. Vo zvyšku súd návrh otca zamietol. Voči tomuto rozhodnutiu podala dňa 25.10.2022 odvolanie, o ktorom bude rozhodovať krajský súd. Napádané rozhodnutie prvoinštančný súd ohraničil právoplatnosťou konania o rozvod manželstva, hoci správne by to malo byť viazané právoplatnosťou rozsudku na čas do rozvodu manželstva. Dané rozhodnutie nadobudlo vykonateľnosť dňa 10.10.2022, pričom striedavá osobná starostlivosť o maloletú v zmysle súdneho rozhodnutia sa ani nezačala realizovať, a to jednak z objektívnych zdravotných dôvodov maloletej a jednak z dôvodu odmietavého postoja maloletej. V ďalšom texte odvolania matka podrobne popisovala priebeh styku otca s maloletou po vydaní napadnutého rozhodnutia a uvádzala argumenty, prečo striedavá starostlivosť, nariadená Okresným súdom Malacky, pre maloletú, z dôvodu značne narušených vzťahov medzi rodičmi maloletej, pracovnej vyťaženia otca, vzdialenosti medzi bydliskom otca a matky a náročnosti osobnej starostlivosti, nie je vhodná.

5. Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že šetrením zistil, že matka sa s maloletou naďalej zdržiava na adrese C., O. cesta XX/XX, maloletej zabezpečuje osobnú starostlivosť. Podľa vyjadrenia matky sa s otcom maloletej nevedia dohodnúť a styk otca s maloletou sa aktuálne z objektívnych a subjektívnych dôvodov nerealizuje. D. aktuálna komunikácia a kooperácia rodičov je nepostačujúca a rodičia prejavili záujem o odborné poradenstvo, úrad vydá odporúčanie na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pre Centrum pre deti a rodiny P., n.o, N..

6. Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že k rozdeleniu spoločnej domácnosti rodičov a ku zmene bydliska maloletej došlo dňa 22.08.2022 počas toho, čo bol v práci, pričom sa tak stalo bez jeho vedomia a súhlasu, teda matka hrubo klame, keď tvrdí, že sa tak stalo na základe dohody rodičov. On už v minulosti matke dlhodobo opakovane prízvukoval, že nesúhlasí s tým, aby maloletá po ich rozvode zmenila bydlisko, nakoľko v Z. je doma, vyrastá tu od narodenia, má tu rodinu, škôlku a všetko potrebné sociálne zázemie a na tomto postojí nič nezmenil. Vo svojom vyjadrení ďalej podrobne analyzoval vyjadrenia matky maloletej a vyjadroval sa k okolnostiam stretnutí s maloletou, ako aj k námietkam matky, týkajúcim sa striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov o maloletú.

7. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec v zmysle ust. § 65 a § 66 zák. č. 161/2015 Z.z. (Civilný mimosporový poriadok, ďalej len CMP), bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 385 ods. 1 zák.č. 160/2015 Z.z. (Civilný sporový poriadok, ďalej len CSP) a zistil, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. a/ CSP zrušiť.

8. Podľa § 161 ods. 1 CSP ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

9. Podľa § 389 ods. 1 písm. a/ CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, ak neboli splnené procesné podmienky.

10. Procesné podmienky predstavujú základné procesné predpoklady, aby mohol súd autoritatívne rozhodnúť vo veci samej. Procesné podmienky môžeme rozdeliť do štyroch skupín, a to: a/ procesné podmienky na strane súdu, b/ procesné podmienky na strane strán sporu, c/ vecné procesné podmienky, d/ negatívne procesné podmienky.

11. Medzi procesné podmienky na strane súdu zaraďujeme právomoc a príslušnosť. Procesná teória rozlišuje miestnu, vecnú, funkčnú a kauzálnu príslušnosť. Miestna príslušnosť vymedzuje, ktorý z vecne príslušných súdov má vec prejednať a rozhodnúť. Miestnu príslušnosť vnútorne stratifikujeme na všeobecnú a osobitnú, pričom osobitá sa ďalej diferencuje na osobitnú výlučnú a danú na výber.

12. Podľa § 3 ods. 1 CMP na konanie je miestne príslušný súd, o ktorom to ustanoví tento zákon.

13. Podľa § 5 CMP súd aj bez námietky skúma príslušnosť počas celého konania.

14. V zmysle citovaného ust. § 5 CMP zákon ukladá súdu povinnosť skúmať v civilnom mimosporovom konaní miestnu, vecnú a funkčnú príslušnosť v ktoromkoľvek štádiu konania, a to z úradnej moci (ex offo). Predmetná povinnosť súdu má zabezpečovať ochranu a rešpektuje záujem zákonodarcu na skúmaní príslušnosti, a to aj z hľadiska povahy veci, ktoré sa spravujú režimom civilného mimosporového poriadku. Civilný mimosporový poriadok vychádza z predpokladu, že miestna príslušnosť je vymedzená konkrétne pri jednotlivých druhoch konaní upravených v druhej časti Civilného mimosporového poriadku, t.j. v konaniach, ktorých procesný režim sa spravuje ustanoveniami tohto zákona. Pri identifikácii jednotlivých druhov miestnej príslušnosti sa vychádza z osobitej miestnej príslušnosti výlučnej, prostredníctvom konkrétnych kritérií pre určenie miestne príslušného súdu. Výlučnosť je vyjadrená tým, že žiaden iný súd, okrem toho, ktorý je v zákone určený, nie je miestne príslušný na konanie.

15. Podľa § 112 ods. 1 CMP na konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má maloletý v čase začatia konania bydlisko určené dohodou rodičov alebo iným zákonným spôsobom.

16. V zmysle citovaného zákonného ustanovenia sa miestna príslušnosť v konaniach vo veciach starostlivosti súdu o maloletých odvodzuje od miesta bydliska dieťaťa pri začatí konania, teda sa určuje podľa okolností, ktoré tu boli v čase prvého rozhodovania súdu, a trvá po celú dobu konania (tzv. zásada perpetuatio fori). Preto sa miestna príslušnosť súdu dieťaťa určuje pri začatí prvého konania vo veciach starostlivosti o maloletých a takto založená miestna príslušnosť trvá, aj keď sa prvé konanie skončí. Pokiaľ bude potrebné robiť kroky v záujme dieťaťa, resp. sa začne ďalšia „vec“ starostlivosti o maloletých, bude na konanie stále miestne príslušný tento súd bez ohľadu na to, kde má dieťa aktuálne v čase začatia druhého konania bydlisko. Vychádza sa práve z idey, že najdôslednejšie poskytne dieťaťu ochranu súd, ktorý jeho poručensky spis doteraz vedie, pretože už pozná okolností jeho prípadu, rozhodoval o dieťati, spolupracoval s kolíznym opatrovníkom, prípadne vykonával iné opatrenia v záujme maloletého.

17. Tak ako bolo uvedené vyššie, v prípade začatia prvého konania sa miestna príslušnosť súdu odvodzuje od miesta, kde má dieťa aktuálne svoje bydlisko, avšak za podmienky, že toto bydlisko bolo určené zákonným spôsobom. Pokiaľ aktuálne bydlisko dieťaťa nebolo určené v súlade s niektorým zo spôsobov, ktoré zákon považuje za zákonné, potom takýto súd nie je miestne príslušný a na konanie bude miestne príslušný ten súd, ktorý posledný spíňal kumulatívne obe podmienky, teda súd, v ktorého obvode mal maloletý v čase začatia konania bydlisko, a toto bydlisko bolo určené buď dohodou rodičov alebo iným zákonným spôsobom.

18. Výnimku z tejto zásady ustanovuje iba § 113 CMP, podľa ktorého, ak nie je príslušný súd známy alebo ak nemôže včas vykonať procesné úkony, koná súd, v ktorého obvode sa maloletý zdržuje. Len čo je to však možné, postúpi vec príslušnému súdu. Ide o ustanovenie, ktoré počítá s tým, že vo veci môže konať aj nepríslušný súd, avšak za predpokladu, že je to potrebné na ochranu záujmu maloletého a vec neznesenie odklad, teda ak je potrebné rýchlo upraviť pomery maloletého (napr. výchovným opatrením) alebo neodkladne zakročiť a príslušný súd nie je známy, pričom dieťa sa fyzicky zdržuje v obvode súdu, ktorý koná bez zisťovania miestnej príslušnosti.

19. V prejednávanej veci z obsahu spisu vyplýva, a potvrdili to obaja rodičia maloletej v konaní, že matka maloletej podala dňa 16.06.2022 návrh na rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu na čas po rozvode manželstva na Okresný súd Malacky, kde konanie prebieha pod sp. zn. 8P/147/2022. Z obsahu spisu a z vyjadrení účastníkov konania ďalej vyplýva, že Okresný súd Malacky na návrh otca zo dňa 24.08.2022 v konaní vedenom pod sp.zn. 8P/188/2022 dňa 14.09.2022 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým mal. Z. dočasne, na čas do právoplatného skončenia konania o rozvod manželstva zveril do striedavej osobnej starostlivosti rodičov a výživné pre mal. Z. neurčil. Na základe odvolania matky vo veci rozhodoval Krajský súd v Bratislave, pričom Krajský súd v Trenčíne dopytom na odvolací súd v Bratislave zistil, že Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 09.01.2023, č.k. 11CoP/386/2022-114 uznesenie Okresného súdu Malacky zo dňa 14.09.2022, č.k. 8P/188/2022-20 zmenil tak, že do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia v konaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností rodičov k maloletej na čas do rozvodu manželstva, matke uložil povinnosť odovzdať mal. Z. do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, ktorá sa bude realizovať tak, že maloletá bude v osobnej starostlivosti otca od nedele párneho kalendárneho týždňa od 15.00 hod. do nedele nasledujúceho nepárneho kalendárneho týždňa do 15.00 hod. a v osobnej starostlivosti matky od nedele nepárneho kalendárneho týždňa od 15.00 hod. do nedele nasledujúceho párneho kalendárneho týždňa do 15.00 hod. s tým, že rodič, ktorého starostlivosť o maloletú začína, prevezme maloletú do starostlivosti v mieste bydliska toho rodiča, ktorého starostlivosť končí. Vo zvyšku návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

20. V citovanom rozhodnutí sa Krajský súd v Bratislave zaoberal aj námietkou matky vznesenou v konaní, ktorou namietala miestnu nepríslušnosť Okresného súdu Malacky na prejednanie návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia. Krajský súd v Bratislave konštatoval, že v danej veci z obsahu spisu vyplynulo, že v čase začatia konania o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia (24.08.2022), bolo bydlisko maloletej po dohode rodičov na adrese R. XXXX/XX, Z., nachádzajúcej sa v obvode Okresného súdu Malacky, pričom k zmene bydliska maloletého dieťaťa nedošlo iným zákonným spôsobom. Konštatoval, že z obsahu spisu nie je možné v aktuálnom štádiu konania akceptovať tvrdenia matky o tom, že so zmenou bydliska dieťaťa (s ktorým sa matka dňa 22.08.2022 odsťahovala do C.) súhlasil otec, keď tieto tvrdenia matka nepodložila a neosvedčila konkrétnymi dôkazmi a tieto boli v rozpore s otcom produkovanými tvrdeniami, týkajúcimi sa bydliska maloletého dieťaťa (otec v návrhu a vyjadrení sa k odvolaniu matky odmietol tvrdenie matky o existencii dohody rodičov o zmene miesta bydliska maloletého dieťaťa). Za daných okolností, konštatoval Krajský súd v Bratislave, kedy otec maloletého dieťaťa podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia na Okresný súd Malacky, ktorý je miestne príslušným súdom, nebol daný dôvod pre postúpenie veci Okresnému súdu Prievidza, tak ako to v podanom odvolaní navrhuje matka.

21. Tieto závery Krajského súdu v Bratislave zodpovedajú obsahu spisu aj v prejednávanej veci, kde otec výslovne poprel, že by k zmene bydliska maloletej do C. došlo na základe dohody rodičov a matka toto svoje tvrdenie súdu dostatočne nepreukázala. Preto treba vychádzať z toho, že v čase začatia prvého konania vo veci starostlivosti súdu o maloletú mala maloletá bydlisko na základe dohody rodičov na adrese R. XXXX/XX, Z.. Z uvedeného vyplýva, že miestne príslušným súdom vo veciach starostlivosti o maloletú je Okresný súd Malacky, ktorý bol miestne príslušným súdom v čase začatia prvého konania vo veci starostlivosti o maloletú a takto založená miestna príslušnosť Okresného súdu Malacky trvá aj napriek tomu, že maloletá sa s matkou presťahovala k svojim rodičom do C..

22. Okresný súd Prievidza preto nebol miestne príslušným súdom na rozhodovanie o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, keď z obsahu spisu nevyplývajú žiadne dôvody, pre ktoré by bolo možné aplikovať výnimku podľa § 113 CMP. Okresný súd Prievidza nie je príslušným ani na

rozhodovanie vo veci samej o úprave práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas do rozvodu manželstva, čo napokon konštatuje aj samotný okresný súd v závere svojho rozhodnutia.

23. Preto odvolací súd pre nedostatok splnenia procesných podmienok pre konanie rozhodnutie Okresného súdu Prievidza podľa 389 ods. 1 písm. a) CSP zrušil.

24. Po zrušení veci je súd prvej inštancie povinný bezodkladne postúpiť vec na rozhodnutie miestne príslušnému súdu.

25. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).